

**Узагальнена інформація щодо надання медичної допомоги хворим
на ВІЛ-інфекцію/СНІД та туберкульоз
станом на 01.01.2018**

Надання медичної допомоги пацієнтам з ВІЛ та туберкульозом (далі - ТБ) в цілому по Україні здійснюється у штатному режимі.

Антиретровірусна терапія

За оперативними даними ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України» станом на 01.01.2018 (без урахування даних тимчасово окупованої території АР Крим, м. Севастополь з 2014 року та частини території проведення антитерористичної операції з 2015 року) під медичним наглядом перебуває 141 371 ВІЛ-інфікованих осіб (інтенсивний показник 333,3 на 100 тис. нас.), з них 43 816 хворих мають діагноз СНІД (показник 103,3 на 100 тис. нас.) (дані щодо кількості осіб на медичному обліку збираються 1 раз на квартал).

За 12 місяців 2017 року серед громадян України:

- зареєстровано 18 194 нових випадків ВІЛ - інфекції;
- діагностовано 9 308 випадків СНІДу;
- померло від СНІДу 3 364 хворих.

Станом на 01.01.2018 року антиретровірусну терапію (далі – АРТ) в Україні отримують:

всього 88 270 осіб (без урахування територій, невідконтрольних Уряду України). З них заклади:

- МОЗ України – 82 797 осіб;
- НАМНУ – 3 098 осіб;
- заклади пенітенціарного сектору – 2 375 осіб.

За джерелами фінансування:

1) Державний бюджет України – 42 150 осіб:

- заклади МОЗ України – 40 204 особи;
- НАМНУ – 1 946 осіб.

2) Глобальний фонд – 24 426 осіб:

- заклади МОЗ України – 21 239 осіб;
- НАМНУ – 812 осіб;
- заклади пенітенціарного сектору – 2 375 осіб.

3) PERFAR – 21 514 осіб:

- заклади МОЗ України – 21 214 осіб;
- НАМНУ – 300 осіб;

4) Фонд «АНТИСНІД» – 180 осіб:

- заклади МОЗ України – 140 осіб;
- НАМНУ – 40 осіб.

Станом на 01.01.2018 року поточна забезпеченість антиретровірусними препаратами (далі – АРВП), закупленими за кошти Державного бюджету (далі – ДБ), в цілому по Україні – до середини березня 2018 р., крім препаратів: Тенофовір 300 мг/ Емтрицитабін 200 мг, табл. № 30, Тенофовір 300 мг/ Емтрицитабін 200 мг/Ефавіренз 600 мг, табл. № 30, Невірапін табл 200 мг,

Дарунавір табл. 600 мг, Ритонавір табл. 100 мг, Зидовудин розчин 10 мг/5 мл, Ламівудин розчин 10 мг/1 мл, Абакавір розчин 20 мг/1 мл - забезпеченість безперервності АРТ в цілому по Україні – до кінця лютого 2018, в частині регіонів – до середини лютого 2018 року.

В грудні 2017 року ЮНІСЕФ уже розпочато поставку в Україну АРВП, закуплених за кошти ДБ на 2017 рік.

Наразі вже поставлені в Україну та доставлені в регіони 4 препарати у повному об'ємі згідно з заявкою на 2017 рік:

- Лопінавір/ритонавір, табл. 200 мг/50 мг №120, Лопінавір/ ритонавір, табл. 100 мг/25 мг №60 та Лопінавір/ритонавір 80 мг/20 мг – 1 мл, розчин 60 мл (**11.12.2017-28.12.2017**, наказ МОЗ України від 08.12.2017 №1566);
- Невірапін розчин 10мг/1мл, 100 мл (у першій половині січня 2018 року, наказ МОЗ від 05.01.2018 №31).

З 19 лютого 2018 року ДП «Укрвакцина» МОЗ України» доставить в регіони ще 6 препаратів у повному об'ємі згідно з заявкою на 2017 рік:

- Дарунавір 600 мг №60, Дарунавір 400 мг №60 та Етравірин 100 мг №120 (наказ МОЗ України від 07.02.2018 № 169);
- Абакавір 300 мг №60 (наказ МОЗ України від 07.02.2018 № 185);
- Зидовудин розчин для перорального застосування, 10 мг/1мл, 240 мл, Ефавіренз 200 мг №90 (наказ МОЗ України від 16.02.2018 № 271);

Візується наказ МОЗ України на розподіл препарату -

Тенофовір 300 мг/Емтрицитабін 200 мг/Ефавіренз 600 мг, 45598 уп. (16, 4 % згідно з заявкою, перша частина);

Станом на 19 лютого 2018 року готові довідки МОЗ України на green Line для 8 АРВП, закуплених за кошти ДБ на 2017 рік:

- Абакавір розчин для перорального застосування, 20 мг/мл, препарат поставлено 16 лютого 2018 року, буде формуватись наказ МОЗ України на розподіл;
- Абакавір/Ламівудин, таблетки, що розчиняються, 60 мг/30 мг (100 % згідно з заявкою), препарат поставлено 16 лютого 2018 року, буде формуватись наказ МОЗ України на розподіл;
- Ламівудин, розчин для перорального застосування, 10 мг/1 мл на поставку 15660 уп. (79 % згідно з заявкою), препарат поставлено 17 лютого 2018 року, буде формуватись наказ МОЗ України на розподіл;
- Тенофовір/Емтрицитабін (табл. 300 мг/200 мг) на поставку 102053 уп (51 % згідно з заявкою), дата поставки препарату – 16-21 лютого 2018 року;
- Долутегравір 50 мг №30, 134805 уп. (61 % згідно з заявкою), дата поставки препарату – 21 лютого 2018 року;
- Тенофовір 300 мг/Емтрицитабін 200 мг/Ефавіренз 600 мг, 45598 уп. (83, 6 % згідно з заявкою, друга частина частина), дата поставки препарату – 23 лютого – 1 березня 2018 року;
- Зидовудин 300 мг/Ламівудин 150 мг (100 % згідно з заявкою), дата поставки препарату – 23 лютого – 28 лютого 2018 року;

- Ритонавір 100 мг (100 % згідно з заявкою), дата поставки препарату наразі не визначена;

ДП «Укрвакцина» МОЗ України» отримано пакет документів від ЮНІСЕФ та подано 12 лютого 2018 року до МОЗ України для отримання довідки на green Line для препарату Абакавір/Ламівудин, таблетки 600 мг/300 мг (100 % згідно з заявкою);

Таким чином, до кінця березня 2018 року, 19 АРВП із 26 АРВП, закуплених за кошти ДБ на 2017 рік (у повному обсязі згідно з заявкою чи частково) будуть доставлені в регіони.

ЮНІСЕФ не надано (чи надано не в повному обсязі) пакети документів до ДП «Укрвакцина» МОЗ України» на 7 АРВП:

Тенофовір табл. 300 мг, Ламівудин табл. 150 мг, Ефавіренз табл. 600 мг, Невірапін (табл 200 мг), Зидовудин капс. 100 мг, Зидовудин/Ламівудин, таблетки, що розчиняються, 60 мг/30 мг та Ралтегравір табл. 400мг (наразі на Ралтегравір табл. 400мг ЮНІСЕФ ще не укладено контракт на закупівлю).

Препарати, закуплені за кошти ДБ на 2017 рік (на суму 684 000 тис грн.) дозволять забезпечити продовження АРТ наявним пацієнтам до кінця 2018 року, перевести на лікування за кошти ДБ в січні 2018 року 18 000 ВІЛ-інфікованих пацієнтів, які отримували терапію за кошти PEPFAR, та ввести на АРТ майже 9 000 нових пацієнтів.

АРВП, закуплені за кошти Глобального фонду для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією (далі – Глобальний фонд) на перше півріччя 2018 року, поставлені у регіони у грудні 2017 року - січні 2018 року у повному об'ємі відповідно до Розподілу, крім препарату Невірапін 200 мг №60.

Препарат Невірапін 200 мг на перше півріччя 2018 року Мережею не закуповувався (через малу кількість препарату до закупівлі ніхто із постачальників не подався на тендер).

В більшості регіонів наявні залишки препарату Невірапін 200 мг №60, закупленого Глобальним фондом в попередні періоди, забезпечать безперервність АРТ пацієнтам до кінця червня 2018 року, для частини регіонів буде проведено перерозподіл препарату (є незначні можливості перерозподілу).

Отримані регіонами препарати забезпечать безперервність продовження АРТ наявним пацієнтам до кінця червня 2018 року.

Препарати закуплені Глобальним фондом на перше півріччя 2018 року призначені тільки для продовження АРТ, починаючи з 2016 року розширення АРТ за кошти Глобального фонду не передбачено.

Станом на 01.01.2018 року АРВП, закуплені в рамках реалізації програми Надзвичайного плану президента США по боротьбі з ВІЛ (PEPFAR), отримані Мережею та поставлені в регіони у повному об'ємі відповідно до Розподілів для продовження АРТ 18 000 пацієнтам та для АРТ новим 19 791 пацієнтам.

Відповідно до плану лікування ВІЛ-інфікованих пацієнтів в рамках реалізації програми PEPFAR, пацієнти, які розпочали АРТ у 2016 році та

продовжували отримувати лікування у 2017 році, з 01 лютого 2018 року будуть переведені на ДБ.

Станом на 01.01.2018 року вже розпочали АРТ 3 557 нових ВІЛ-інфікованих пацієнтів із 19 971 запланованих.

АРВП, закуплені для АРТ 19 971 нових ВІЛ-інфікованих пацієнтів, розраховані до кінця жовтня 2018 року.

У 2018 році в рамках PEPFAR заплановано отримання 15 000 річних курсів АРВП для набору нових пацієнтів у 12 регіонах України.

Замісна підтримувальна терапія

Станом на 01.01.2018 року всього по Україні препарати замісної підтримувальної терапії (далі – ЗПТ) отримують 10 187 пацієнтів: з них 9 112 - метадону гідрохлорид (рідку форму метадону гідрохлориду отримує 213 хворих), 1 075 - бупренорфіну гідрохлорид.

З жовтня 2017 року здійснюються планові поставки препаратів ЗПТ, що закуплені за кошти Державного бюджету України на 2016 рік.

На погодженні в МОЗ України знаходиться кошторис на закупівлю препаратів ЗПТ за кошти Державного бюджету на 2017 рік.

Ризики переривання лікування відсутні.

Лабораторний супровід перебігу ВІЛ-інфекції та ефективності АРТ

У вересні 2017 року розпочато поставку МВ, закуплених за кошти Державного бюджету на 2016 рік. Розвезено до регіонів швидкі (експрес) тести для виявлення антитіл до ВІЛ 1/2, тест-системи для проведення підтверджуючих досліджень на ВІЛ-інфекцію, контрольні матеріали для проведення внутрішньолaboratorного контролю якості досліджень з визначення антитіл та антигену р24 ВІЛ-1, тест-системи для обстеження на ВІЛ-інфекцію вагітних жінок та донорів крові у кількості 50% від заявки регіонів, 50% знаходяться на складі ДП «Укрмедпостач», реагенти для визначення провірусної ДНК ВІЛ-1, сумісні з приладами «Rotor-Gene 6000TM» та «IQ5», реагенти для визначення рівня вірусного навантаження ВІЛ-1, сумісні з приладом «IQ5».

У січні 2018 року здійснено постачання реагентів та витратних матеріалів для визначення рівня вірусного навантаження ВІЛ-1, сумісних з приладами фірми Abbott, за кошти додаткової закупівлі ДБ на 2015 рік.

У лютому-березні 2018 року очікуються поставки МВ за кошти ДБ на 2016 рік:

- для визначення провірусної ДНК ВІЛ-1, сумісні з приладами фірми Abbott;
- для визначення рівня вірусного навантаження ВІЛ-1, сумісні з приладами фірми Abbott;
- для визначення кількості СД4 лімфоцитів;
- систем закритих для відбору крові у ВІЛ-інфікованих пацієнтів.

Здійснено першу поставку МВ, закуплених за рахунок програми ПЕПФАР:

- у липні 2017 року - реагентів для визначення рівня вірусного навантаження ВІЛ-1, сумісних з приладами фірми Roche;

- у вересні 2017 року - реагентів для визначення рівня вірусного навантаження ВІЛ-1, сумісних з приладами фірми Abbott.

До Київського обласного центру СНІДу здійснено поставки у вересні 2017 року реагентів для визначення кількості СД4 лімфоцитів, сумісних з приладом «Beckman Coulter» та у жовтні 2017 року - систем закритих для відбору крові для імунологічних та вірусологічних досліджень та реагентів з витратними матеріалами, сумісних з приладом «Becton Dickinson».

У листопаді-грудні 2017 року до регіональних центрів СНІДу надійшли МВ, закуплені за кошти Глобального фонду: реагенти з витратними матеріалами для визначення рівня вірусного навантаження ВІЛ-1 та кількості СД4 лімфоцитів.

Лікування хворих на туберкульоз

За даними Центру медичної статистики МОЗ України у 2017 році захворюваність на ТБ, що включає нові випадки та рецидиви, серед населення України становить 63,9 на 100 тис. населення (у 2016 році – 67,6) (без урахування даних тимчасово окупованих територій).

Показник захворюваності на ТБ, включно з новими випадками та рецидивами, у поєднанні зі СНІДом у 2017 році становить 10,51 на 100 тис. населення (у 2016 році – 13,2). Поширеність всіх форм туберкульозу серед хворих, які знаходяться на обліку в протитуберкульозних закладах системи МОЗ України, у 2017 році – 76,6 на 100 тис. нас. (оперативна інформація), (82,1 - у 2016 році).

Станом на 01.02.2018 згідно з даними реєстру хворих на ТБ на поточному лікуванні з приводу чутливого ТБ перебуває **11 930 хворих**, на лікуванні з приводу ХР ТБ знаходиться **10 537 хворих**, в тому числі за кошти ГФ лікується **3 494 особи**. Дані вказані без урахування територій, тимчасово не підконтрольних Уряду України.

Щодо забезпеченості регіонів України протитуберкульозними препаратами станом на 01.02.2018

I. ПТП I ряду:

В цілому регіони України забезпечені ПТП I ряду до жовтня 2018 року (критичний ПТП – рифабутин, поставка запланована в рамках дозаявки 2015 року та за кошти ДБ на 2016 рік в кінці лютого 2018 року).

II. ПТП II ряду:

ПТП II ряду для лікування хворих на МР ТБ регіони України в цілому забезпечені до жовтня 2018 року за рахунок поставок ЛЗ за кошти ДБ на 2016 рік та препаратів із 2 700 курсів МР ТБ (на 10 місяців лікування), наданих ГФ у 2017 році.

Доставка ПТП за кошти ГФ в регіони здійснена для завершення лікування хворих на МР ТБ в рамках проекту.

Станом на 01.02.2018 не завершені поставки ПТП за кошти ДБ на 2016 рік. Розпочато тендерні процедури закупівлі ПТП за кошти ДБ на 2017 рік (оцінка комерційних пропозицій).

У лютому у повному об'ємі поставлено до регіонів лікарський засіб Клофазимін, закуплений за кошти ДБ на 2016 рік.

Розрахунок потреби в ПТП за кошти ДБ на 2017 рік був здійснений відповідно до Методики розрахунку потреби в протитуберкульозних препаратах, затвердженої наказом МОЗ України від 12.10.2016 № 1062 (зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03.11.2016 року № 1431/29561) з використанням сучасної системи моніторингу та управління протитуберкульозними препаратами Quan-TB.

Забезпеченість витратними матеріалами для діагностики туберкульозу станом на 01.02.2018

Залишок картриджів XpertMTB/RIF до систем Gene-Xpert забезпечує потребу регіонів до вересня 2018 року (включно). Наступна поставка планується у 3 кварталі 2018 році за кошти ДБ на 2017 рік.

Наборами реагентів до обладнання для проведення лінійного зонд аналізу (HAIN) регіони забезпечені до вересня 2018 року (включно). Наступна поставка планується у 3 кварталі 2018 році за кошти ДБ на 2017 рік.

Витратними матеріалами до аналізатора мікробіологічного автоматичного BD VASTEC™ MGIT™ 960 забезпечені до жовтня 2018 року. Наступна поставка планується у 3 кварталі 2018 року за кошти ДБ на 2017 рік.